

INSTITUT ZA ZDRAVLJE
I SIGURNOST HRANE

VODIČ ZA UNAPREĐENJE BIOSIGURNOSTI U PROIZVODNIM OBJEKTIMA

SADRŽAJ

1.	Formiranje tima	4
1.2	Opasnosti /hazardi, rizici/	5
2.	Operativno djelovanje	6
2.1	Okolišne preventivne mjere	7
	Higijena prostora i opreme	7
	Kontrola štetočina	9
2.2	Organizacione preventivne mjere	9
	Lična/osobna higijena	10
	Postupak kontrola analiza vode u objektu	12
2.3	Individualne preventivne mjere	12

OKVIRNI CILJ VODIČA:

- omogućavanje organizacijama da adekvatno procijene potencijalne krizne situacije u kojima bi moglo doći do širenja bolesti (zaraznog karaktera);
- preporuke za kreiranje internih planova zaštite i njihovu pripremu kod krizne situacije uzrokovane zarazom u organizacijama;
- kreiranje i objašnjenje niza koraka koji trebaju biti primjenjeni na radnom mjestu, ali i u svakodnevnom životu tokom zaraze, za preveniranje unosa zaraze;
- set koraka koje treba primijeniti kako bi se spriječilo dalje širenje zaraze na radnom mjestu, ali i u životu;
- preporuke za individualno ponašanje uposlenih u toku krizne situacije uzrokovane zarazom;
- preporuke za samozaštitu i postupak ponašanja kod prisustva zaraženog uposlenika na radnom mjestu;
- postupak kontrole vode;
- postupak sa iskorištenim sredstvima za zaštitu;

Biosigurnosne mjere su mjere koje se primjenjuju radi smanjenja rizika unosa infekta (patogena-bakterije, virusi i drugi mikroorganizmi) u životnu i radnu sredinu ljudi. One su se trenutno pokazale kao najbolje u sprečavanju unosa zaraze ili preveniranja kao i kod suzbijanja širenja zaraze. Primjenjuju se i kod prestanka opasnosti od širenja zarazne bolesti.

Biosigurnosne mjere mogu biti:

- Konceptne
- Strukturne
- Operativne

Ove mjere služe da biste smanjili rizik mogućnosti unosa patogena i spriječili pojavu oboljenja kod svojih uposlenika.

Konceptne mjere se odnose na samu lokaciju vašeg objekta, njegovu građevinsku izvedbu i planiranje prostora u objektu u načelu odvajanja čistih od nečistih puteva/radnih procesa.

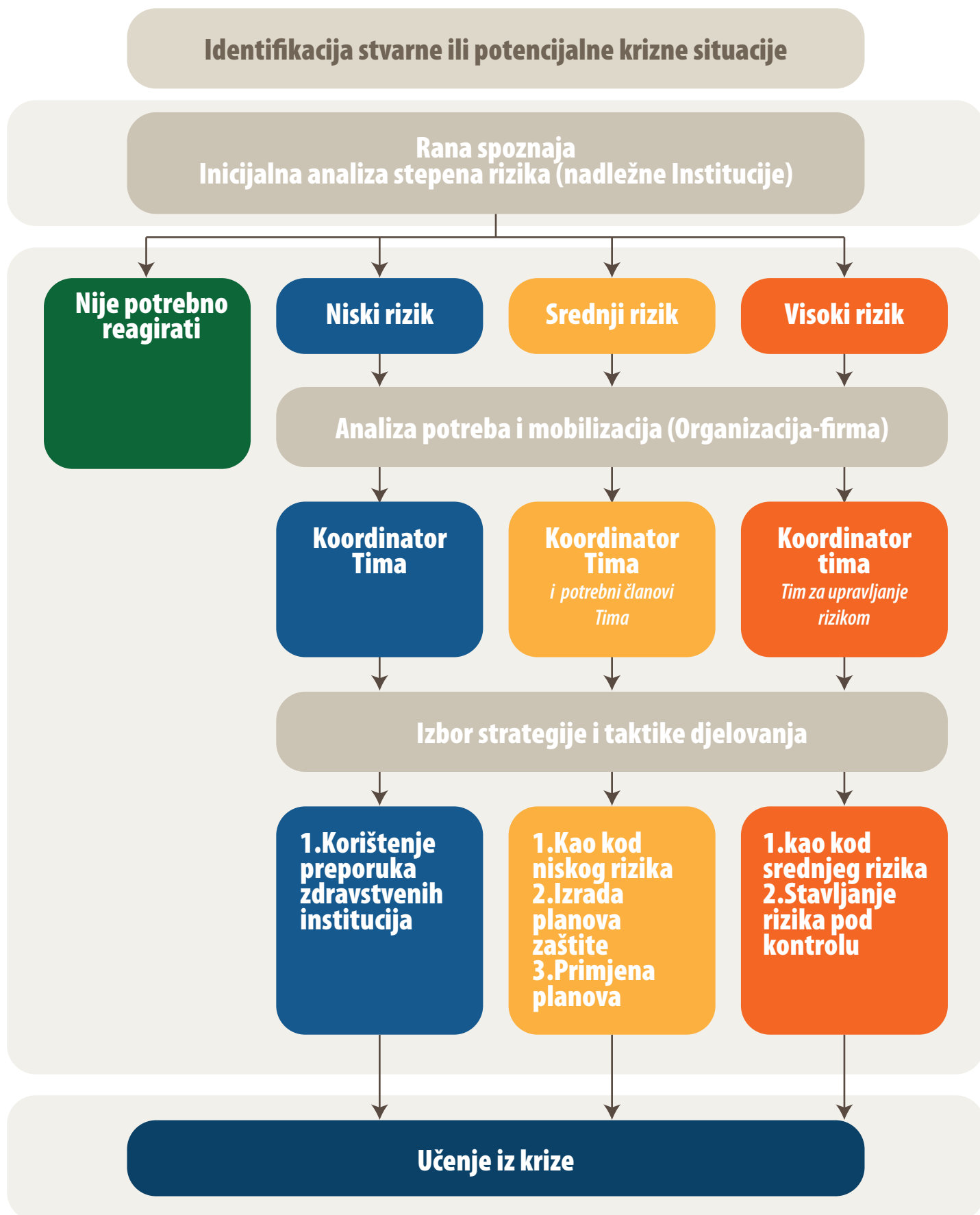
Strukturne mjere predstavljaju unutrašnje uređenje i izbor opreme koja mora biti izrađena od materijala koji se mogu lako higijenski održavati (čistiti, prati i dezinfikovati).

Operativne mjere podrazumijevaju praktičnu primjenu higijenskih mjera kroz primjenu DDD-a, lične higijene, kontrole sanitarnog statusa i zdravstvenog statusa radnika te održavanje higijene radnog prostora, uključujući radno mjesto i druge prostorije i prostore koje uposlenici tokom rada koriste.

U firmama sa više uposlenih, po dobijanju spoznaje o nekoj prijetnji (zarazna bolest) koja može da ugrozi zdravlje uposlenika, a samim tim i proizvodnju, treba formirati tim (3-4 uposlenika, među kojima mora biti osoba koji ima odgovornosti i ovlaštenja da donosi odluke) koji bi detaljno razradio operativne mjere u svrhu sprečavanja unosa zaraze koristeći preporuke nadležnih institucija.

1. FORMIRANJE TIMA

Formirani tim prihvata utvrđeni stepen rizika od nadležne institucije i na osnovu toga sagledava situaciju u vlastitoj organizaciji te pristupa izradi, a kasnije nadzoru primjene donesenih mjera.

1.2 OPASNOSTI /HAZARDI, RIZICI/

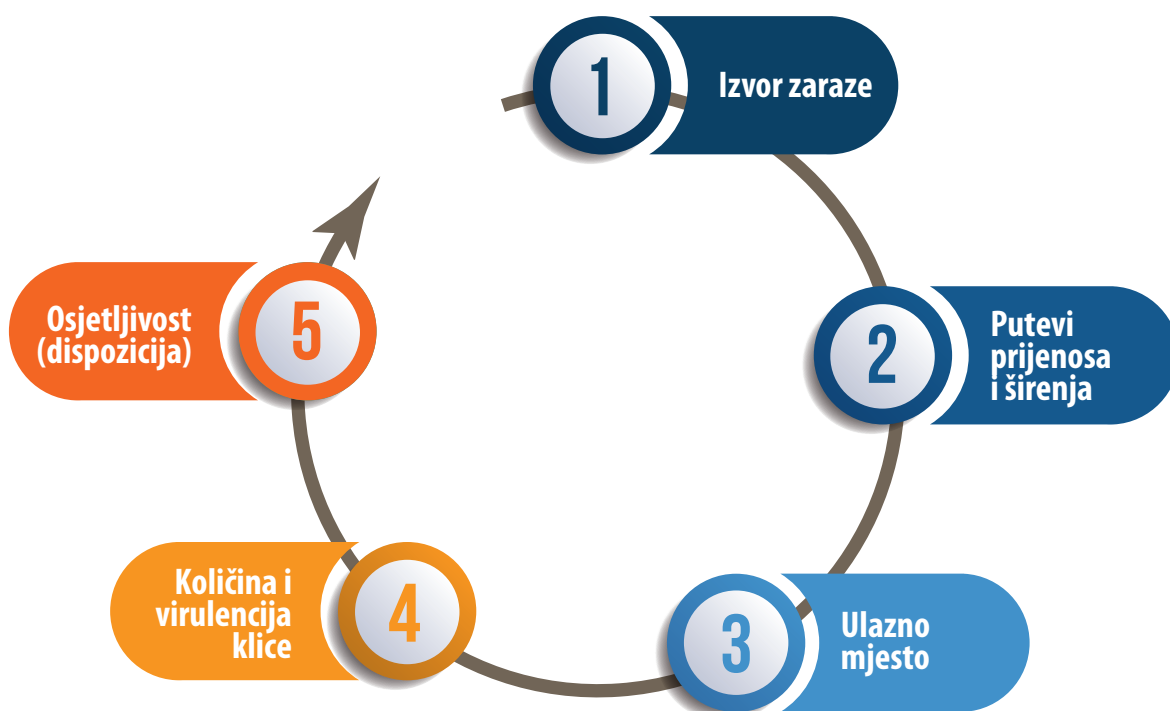
Kada govorimo o opasnostima i rizicima zapravo govorimo o prijetnjama koje mogu ugroziti zdravlje i život ljudi, a po njihovom porijeklu prepoznajemo ih kao hemijske, fizikalne (mikro)biološke.

Kada je riječ o zaraznim bolestima onda gotovo u pravilu govorimo o patogenim mikroorganizmima, njihovim toksinima i metabolitima.

(Mikro)biološke opasnosti

Mikroorganizam je mikroskopski oblik života koji se nalazi na svim nesterilnim površinama i prostorima. U mikroorganizme spadaju bakterije, virusi, protozoe i gljivice.

Mikroorganizmi su najčešći i najveći uzročnik oboljenja kod ljudi. Osim što izazivaju kvarenje hrane, mogu biti i uzrokom bolesti, a da bi se bolest širila među populacijom mora biti ispunjen lanac za širenje zarazne bolesti (slika 1.).

Slika 1 Lanac za širenje zarazne bolesti

Hemijske opasnosti

Hemijske opasnosti mogu biti prirodno prisutni hemijski spojevi, npr. toksini koji proizvode biološki organizmi i dodani hemijski spojevi, koji se namjerno dodaju u neki proizvod (npr. aditivi, boje, konzervansi), ili u nju hemijski kontaminanti dospijevaju slučajno (dezinfekciona sredstva i deterdženti). Što se tiče dodatnih hemijskih spojeva i slučajno dospjelih hemijskih kontaminanata u neki proizvod, a kako bi se to izbjeglo odnosno preveniralo, potrebno je educirati radnike o samom proizvodnom procesu i provjeriti učinke, primjene stečene edukacije.

Fizičke opasnosti

Fizičke opasnosti u hrani su strana tijela u proizvodnji koja mogu izazvati ozljede potrošača. To su naprimjer kosti, dijelovi kostiju, komadi metala, dijelovi ambalaže, kamenčići, staklo, komadi drveta, nakit, nokti i druga strana tijela. Izvori kontaminacije fizičkim opasnostima su sirovine, loše održavani pogoni, posebno oprema, neispravno vođenje procesa i loše navike radnika. Fizičke opasnosti najčešće se lako (vizuelno) uočavaju.

2. OPERATIVNO DJELOVANJE

Na osnovu sagledane situacije rizika, te spoznaje o riziku od nadležnih institucija, Tim treba da razmotri i odluči se za mehanizam djelovanja kojim će se taj rizik smanjiti, odnosno ukloniti, a pri tome najznačajniji aspekt je dobra higijenska praksa koja se podrazumijeva ličnu higijenu uposlenika i higijena prostora, uređaja i opreme.

Tim treba da definiše zahtjeve kako djelovati i koje mjere poduzimati u tri segmenta:

1. Okolišno
2. Organizacijski
3. Individualno

Kako bi higijena praksa bila primjenjena dobro je sačiniti plan čišćenja, pranja i dezinfekcije prostora, u kojem bi se definisali mjesto, vrijeme, način izvođenja i odgovornost zaduženog uposlenika.

Tabela 1. Izgled strategije djelovanja

Segment djelovanja	Zahtjev: Reducirati širenje sa osobe koja ima simptome na zdravu osobu	Zahtjev: Smanjiti rizik da se zdravo osoblje zarazi
OKOLIŠNO Akcije koje će se poduzeti a) kako spriječiti unos zaraze, b) kako kontrolisati ulaz i izlaz iz firme	Ohrabriti osobe koje su bolesne da ostanu kući osim ako je drugačije nemoguće. Ukoliko je nemoguće, osobe se savjetuju da ne posjećuju visokofrekventna mjesta. Osobama će sće biti obezbjeđena odgovarajuća zaštitna oprema; Osigurati fizičke barijere i dezinfekcione barijere.	Kontinuirano podsjećati ljude da obrate pažnju na rane znakove i simptome bolesti. Osigurati jednostavan prilaz sredstvima za higijenu ruku. Poboljšati održavanje prostorija i kruga uz korištenje standardnih sredstava za čišćenje, pranje i dezinfekciju. Osigurati kante za iskorištene jednokratne maramice, maske i rukavice.
ORGANIZACIJSKI Mjere koje će prilagoditi svakodnevne aktivnosti trenutnom stanju a) definisati kretanja i mjere zaštite unutar firme b) definisati eksterne kontakte sa dobavljačima, poslovnim partnerima, distributerima.	Educirati osoblje o znakovima i simptomima kako bi se promovisalo rano prepoznavanje. Postupati po proceduri za bavljenje sa osobama koje imaju simptome (individualna izjava o znakovima bolesti). Ohrabriti osobe sa simptomima da ostanu kući uz mjere samoizolacije; Rad u smjenama, organizacija pauze za ručak u intervalima. Fizička distanca, Higijenske navike.	Educirati osoblje o znakovima i simptomima u cilju ranog prepoznavanja; U slučaju djelatnosti koja se bavi prodajom razmotriti izvodljivost limitiranog broja kupaca u prodajnom objektu kako bi se socijalna interakcija svela na minimum.
INDIVIDUALNO Akcije koje će se individualno poduzeti kako bi se svakodnevno ponašanje prilagodilo trenutnom stanju.	Osobe sa simptomima trebaju nositi zaštitnu masku ukoliko su interakcije sa drugim kolegama neizbježne. Obavezno sprovođenje higijenskih mjera čestog pravilnog pranja ruku od strane svih uposlenih.	Kontinuirano napominjati osoblje o važnosti dobre lične higijene i čestog pranja ruku i izbjegavanje diranja lica neopranim rukama. Ukoliko je kontakt sa osobama koja ima simptome neizbježan potrebno je svim uposlenima osigurati zaštitne maske.

2.1 OKOLIŠNE PREVENTIVNE MJERE

Tim treba procjeniti način dolaska uposlenika na posao (korištenje javnog ili privatnog prevoza) te shodno tome provjeriti da li prevozna sredstva predstavljaju rizik unosa zaraze (provesti dezinfekciju vozila, razmak u vozilu prema uputama nadležnih institucija)

Kontrola ulaza se uspostavlja tako što se odredi kontrolni punkt na kome će biti dezinfekcione barijere (za noge i ruke) koje se moraju svaki dan održavati, a ako je smjenski rad za svaku smjenu (evidencija čišćenja dezbarijere), tako da uposlenici ne mogu ući u radni prostor dok ne izvrše dezinfekciju. Po visokom stepenu rizika može se utvrđivati tjelesna temperatura uposlenika (osoba koja ima povišenu temperaturu taj dan ne bi trebala biti na poslu-potpisuje individualnu izjavu o znakovima bolesti)

Uposlenici koji imaju simptome neke zarazne bolesti, javljaju se nadređenom telefonskim putem, koji to evidentira u individualnoj izjavi o znakovima bolesti.

Uposlenik koji ima simptome obavezan je da se javi nadležnoj medicinskoj ustanovi.

Osobe na radnom mjestu ovisno o prirodi posla i stepenu rizika moraju imati osiguranu zaštitnu opremu (maska, rukavice, zaštitna odjela), a ako priroda posla ne dozvoljava onda moraju poštovati pravilo fizičkog odvajanja.

Transportna vozila koja ulaze/izlaze u proizvodnju također moraju proći dezinfekcionu barijeru (kolska) ili da se dezinfikuju na licu mjesta na pogodan način.

Firma mora osigurati da:

- Osoblje mora nositi propisanu radnu odjeću
- Radnu odjeću trebaju držati odvojeno od civilne odjeće (dvodijelni garderobni ormarić).
- Radna odjeća u svakom trenutku treba biti čista-redovno čišćenje, pranje i dezinfekcija.
- Radnu odjeću potrebno je redovno mijenjati.
- Radnici su odgovorni za svoju radnu odjeću i obuču,
- Poderana ili oštećena odjeća se ne koristi.

Primjena pravila ponašanja posjetitelja

- Osobe koje nisu uposlenici, a vezana su za proizvodnju (vozači dobavljača/distributera, izvođači radova i sl.), također trebaju proći dezinfekcionu barijeru i ispuniti izjavu da nisu prenosnici bolesti.
- Osoba koja ulazi po potrebi nekog posla mora imati zaštitnu odjeću za posjetitelje (jednokratni mantil, maska, kapa, navlake za cipele).
- Veći popravci i radovi obavljaju se izvan radnog vremena.
- Radna odjeća je obavezna i za posjetitelje i za one koji održavaju ili nadziru objekat.

Po završetku radova treba provesti se čišćenje i dezinfekcija prostora.

Otpad se uklanja iz objekta na kraju radnog vremena

HIGIJENA PROSTORA I OPREME

Oprema koja se koristi u radnom procesu, može biti kontaminirana pa je potrebno čistiti i higijenski održavati.

Opremu koja se koristila u radnom procesu treba na pogodan način i dezinficirati po završetku posla. Sanitacija opreme i radnog okruženja sastoji se iz dva koraka:

1. Čišćenja (pranje ako to materijal dozvoljava) i
2. Dezinfekcije.

Vrlo je bitno znati vrstu i sastav onečišćenja kako bi se pravilno odabrala sredstva i sistemi čišćenja. Često je čišćenje potrebno vršiti u dva koraka, koristeći različita sredstva za čišćenje kao bi se uklonile različite organske i anorganske nečistoće.

Pri sanitaciji posebnu pažnju treba posvetiti višim područjima i području ispod opreme na kojima može doći do nakupljanja nečistoća, otpada nastalog u preradi hrane i ostalog otpada. Potrebno je uvesti evidenciju čišćenja pranja i dezinfekcije.

Primjer područja ispod stolova i opreme za rezanje u kojima može biti uzak prostor između opreme i podne površine.

Kod odabira optimalnog sredstva za sanitaciju treba voditi računa o:

- vrsti materijala koji se čisti te mogućem oštećenju materijala,
- vrsti nečistoće koja se uklanja (masti, minerali, proteini, šećeri...),
- postupku ili uređajima koji će se koristiti u postupku sanitacije (ručno čišćenje ili mašinsko),
- učestalosti sanitacije,
- temperaturi, pH i tvrdoći vode,
- uticaj sredstava na okolinu,
- cijena i ekonomičnost,
- dostupnost sredstava, njihovoj topivosti u vodi i jednostavnosti primjene.

Sredstva za čišćenje pojedinih vrsta onečišćenja:

- anorganske nečistoće – kisela sredstva,
- organske nečistoće, masti na bazi nafte, masna onečišćenja – lužnata sredstva, emulgatori, razrjeđivači,
- soli – kisela sredstva,
- proteini- lužnata sredstva (određena kisela sredstva).

Dezinfekcija

Dezinfekcija jeste postupak uništavanja mikroorganizama ili se njihov broj smanji na prihvatljivu razinu gdje neće uticati na sigurnost i kvarenje hrane. Dezinfekcija se može provoditi hemijskim sredstvima (biocidnim pripravcima) i fizičkim metodama (toplinom i zračenjem UV zraci). Subjekti koji posluju sa hranom trebaju osigurati da su sljedeće površine i oprema dezinficirani:

- površine koje dolaze u kontakt sa radnim materijalima,
- površine koje dolaze u dodir sa uposlenicima (ruke, lice),
- oprema i materijali za sanitaciju.

Učinkovitost dezinfekcije ovisi o količini mikroorganizama, starosti kolonije i vrsti mikroorganizma, vremenu izloženosti djelovanju, temperaturi, koncentraciji sredstva i pH.

Prema aktivnosti dezinfekciona sredstva se mogu podijeliti:

- dezinfekcijska sredstva niskog stepena aktivnosti (uništavaju osjetljive mikroorganizme),
- dezinfekcijska sredstva srednjeg stepena aktivnosti (uništavaju srednje osjetljive mikroorganizme),
- dezinfekcijska sredstva visokog stepena aktivnosti (uništavaju najotpornije mikroorganizme, uključujući i spore bakterija).

Završna dezinfekcija se radi prema planu koji sačinjava tim a obuhvata dezinfekciju radnog prostora i drugih rizičnih prostora uključujući i administrativne prostore. Završna dezinfekcija se provodi po završetku radnog procesa ili u pauzama između smjena na pogodan način:

- Prskanje
- Aerosol
- UV Lampa

Dezinfekciona sredstva držati pod nadzorom

Postupak održavanje opreme

Objekti i oprema koji se ne održavaju u dobrom stanju značajan su mogući izvor mikrobiološke, hemijske i fizičke kontaminacije radnog prostora. Neprimjereno održavanje prostorije i opreme ne mogu se efikasno očistiti. Neprimjereno održavanje može također omogućiti ulaz i ostalim izvorima kontaminacije poput vode, štetočina i prašine.

Vlasnik objekta ili voditelj je odgovoran za kontrolu stanja i održavanja opreme, provođenje tih kontrola i za poduzimanje korektivnih mjera u koliko dolazi do odstupanja od zahtjeva.

KONTROLA ŠTETOČINA

Ako postoji značajan rizik od štetočina i insekata sva ulazna mjesta treba efikasno osigurati, kad god je to moguće vrata treba držati zatvoreno i da ona dobro "dihtuju" tako da sprečavaju ulazak štetočina. Zgradu treba dobro održavati i popravljati kako bi se spriječio pristup štetočina i uklonila mjesta na kojima se mogu razmnožavati.

Najeзде štetočina treba odmah suzbijati, a sve poduzete mjere trebaju biti kompatibilne sa proizvodima za ishranu ljudi.

Odgovorna osoba u firmi je zadužena da odabere kompetentnog izvođača koja će operativno provoditi plan suzbijanja štetnika adekvatnim sredstvima. Obaveze ugovorenog izvođača propisane su Pravilnikom. Između ostalog izvođač je dužan osigurati odgovarajuće pisane upute, izraditi Plan provedbe DDD-a i izdati Potvrdu o provedenom DDD-u.

Korektivne mjere se poduzimaju u slučaju uočenih insekata, glodavaca ili drugih štetnika, živih, uginulih ili drugih znakova njihove prisutnosti (tragovi, izmet, nagriženi mamci i sl.). Ogladaju se u tome da se pozove izvođač za provođenje dodatnih mjera dezinfekcije, deratizacije. Treba se uvijek razmatrati mogućnost poboljšanja preventivnih mjera, ugradnja mehanizama za automatsko zatvaranje vrata, postavke el. uređaja za suzbijanje štetnika, postavljanje zaštitnih mreža i sl.

2.2 ORGANIZACIONE PREVENTIVNE MJERE

Tim treba da razmotri mogućnost uspostavljanje fizičke distance između uposlenika, te organizovati rad u manjim grupama. Potrebno je i organizovati vrijeme pauza za ručak u određenim vremenskim intervalima s ciljem da se smanji rizik prenošenja bolesti kroz smanjene fizičkog kontakta za vrijeme ručka.

Uposlenicima se preporučuje održavanje udaljenosti od 2 metra između njih i smanjene društvene interakcije.

LIČNA/OSOBNA HIGIJENA

Na koži, kosi, sluznici i odjeći prisutan je veliki broj mikroorganizama, koji se mogu prenijeti dodiranjem, kašljanjem, kihanjem i dr. Da bi imali sigurnu radnu okolinu, radnici koji rade i doleže u kontakt jedni sa drugima moraju biti čisti i zdravi.

Kako bi se ljudi zaštitili od kontaminacije rukama, preporučuje se da uposlenici tokom rada nose rukavice, često ih mijenjaju i često peru ruke, ako to proizvodni proces dozvoljava. Ukoliko proizvodni proces ne dozvoljava nošenje rukavica, potrebno je obezbijediti dostupnost dezinfekcionih sredstava za dezinfekciju ruku, kao i mjesta za pranje ruku. Pri tome treba obratiti pažnju na pravilno pranje ruku. Nokti trebaju biti uredni kratko podrezani.

Svi proizvodni pogoni trebaju imati stroga pravila lične higijene koja trebaju biti u formi uputstva i izložena na vidnom mjestu (zidu) ili napisana u brošurama. Uputstva treba da pokrivaju područja lične higijene, čistoće odjeće i rukovanje hranom. Ruke se suše jednokratnim ubrusima.

ISPRAVNO PRANJE RUKU

ISPRAVNO PRANJE RUKU

POKVASITE RUKU

UZMITE SAPUN

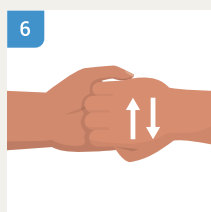
TRLJAJTE DLAN O DLAN

TRLJAJTE SA GORNJE STRANE
ŠAKE IZMEĐU PRSTIJU

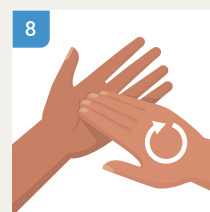
TRLJAJTE SA DONJE STRANE
ŠAKE IZMEĐU PRSTIJU

TRLJAJTE VRHOVE PRSTIJU
OBJE ŠAKE

OPERITE SVAKI PRST POSEBNO

JOŠ JEDNOM TRLJAJTE VRHOVE
PRSTIJU O DLAN DRUGE RUKU

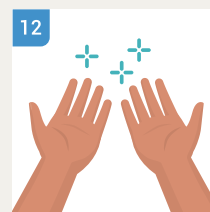
ISPERITE RUKU

POSUŠITE UBRUSOM

UZMITE NOVI UBRUS I NJIM
ZATVORITE ČESMU

NAKON OVOGA
VAŠE RUKU SU ČISTE

Ruke se obavezno peru

- prije početka rada
- nakon kašlja, kihanja ili puhanja nosa
- prije rukovanja s kuhanom ili gotovom hranom
- nakon rukovanja ili pripremanja sirove hrane
- nakon rukovanja otpadom
- nakon korištenja toaleta
- nakon jela, pića ili pušenja
- nakon rukovanja novcem
- generalno-redovno

Dezinfekcija ruku se obavlja nakon svakog napuštanja radnog mjesta

Zdravstveno stanje uposlenika

Potrebno je osigurati sistematsko provođenje općih ili specifičnih uslova higijene. Ovo, između ostalog, podrazumjeva da u proizvodnom pogonu i kontaktu sa namirnicama mogu raditi samo osobe koje imaju dokaz da su pod zdravstvenim nadzorom;

Uposlenici u procesu rada sa odgovorni su za svoje zdravstveno stanje i dužni su potpisati saglasnost o obavezi prijavljivanja bolesti (obrazac: Saglasnost osobe o obavezi prijavljivanja bolesti). Odgovorna osoba u objektu mora zaposlenika uputiti liječniku u slučaju sumnje ili dokaza o postojanju zdravstvenih smetnji koje upućuju na bolest koja se lako prenosi. Ovisno o prirodi radnog mjesta neki radnici moraju imati adekvatan sanitarni status.

Zabranjen je ulaz i rad u prostoru za rad uposlenicima :

- koji boluju od zaraznih bolesti,
- za koje se sumnja da su oboljeli od zaraznih bolesti i
- koji su kliconoše (nosioci uzročnika) zaraznih bolesti koje se lako prenose.

Uposlenici koji sudjeluju u procesu manipulacije sa hranom lično su odgovorni da u slučaju zdravstvenih smetnji nadležnog obavijeste o svom zdravstvenom stanju (obrazac: Individualna izjava o znakovima bolesti).

Zdravstvene smetnje kod kojih je potrebno zaposlenika ukloniti iz procesa rada su:

- dugotrajno kašljanje,
- dugotrajno kihanje,
- povraćanje,
- dijareja,
- bolovi u trbuhu i ostale tegobe probavnog trakta,
- gnojne promjene na koži, gnojne rane, ozljede kože i sl.,
- iscjedak iz ušiju, očiju ili nosa.

POSTUPAK KONTROLA ANALIZA VODE U OBJEKTU

Svrha redovnih ispitivanja je dobijanje osnovnih podataka o senzorskoj, fizikalnoj, hemijskoj i mikrobiološkoj kvaliteti vode za piće. Analiza vode za piće je jedna od glavnih mjera za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti. Njome se utvrđuje kvaliteta vode na mjestu njenog isticanja u objektu (slavina/česma), čime se provjerava njena zdravstvena ispravnost u vodoopskrbnom sistemu te učinkovitost dezinfekcije vode, a na osnovu čega se mogu određivati korektivne mjere.

Vlasnik objekta je odgovoran za izradu plana uzorkovanja pitke vode iz objekta uvažavajući mikrobiološke trendove te arhiviranje dokumenata u vezi sa tim. Ugovoreni laboratorij je odgovoran za uzimanje uzoraka i interpretaciju rezultata analize.

U slučaju dobijanja nalaza vode koji ne odgovara propisanim normativima, provode se korektivne mjere. Odgovorna osoba u objektu dužna je osigurati provođenje dodatnih mjera. Izolacija odgovarajućih izlaznih tačaka dok se ne dobiju zadovoljavajući rezultati mikrobioloških (zabrana uporebe vode sa dotične slavine sa koje je uziman uzorak) dok se ne dobiju zadovoljavajući rezultati analiza vode.

2.3 INDIVIDUALNE PREVENTIVNE MJERE

Tim treba organizovati edukaciju uposlenih o kriznoj situaciji te šta svaki pojedinac mora primjenjivati u svrhu samozaštite (lična higijena, higijena prostora, respiratorna higijena, korištenje zaštitnih maski, odjela, rukavica)

Zaposlenici trebaju da primjenjuju samozaštitu kako na radnom mjestu tako i u svojim domaćinstvima.

Važno je napomenuti da je potrebno zaštitnu opremu (maske i rukavice) koristiti racionalno i prema logičkoj procjeni potrebe. Unutar kancelarija, uz pridržavanje mjera fizičke udaljenosti, smanjenja kontakata i prelazaka iz kancelarije u kancelariju, higijene i dezinfekcije ruku, rukavice i maska mogu imati i kontraefekat. Zbog lažnog osjećaja zaštićenosti olakšan je kontakt i prenos mikroorganizama sa predmeta na predmet putem rukavica koje je nemoguće mjenjati redovno koliko bi trebalo. Dok se koristi maska vrlo često se radi upravo ono što se ne bi smjelo: konstantno se dodiruje nos namiještajući masku, jedna te ista maska se koristi mnogo duže od dozvoljenog vremena korištenja maske, a uz to maska ne štiti osobu koja je nosi, nego druge osobe u okolini, te samim tim daje lažni osjećaj sigurnosti. Dakle, zaštitnu opremu (maske i rukavice) treba koristiti racionalno i prema logičkoj procjeni potrebe.

**SAGLASNOST OSOBE O
OBAVEZI PRIJAVLJIVANJA
BOLESTI**

Potpisana/i _____ saglasan/a, da ću odmah obavijestiti nositelja djelatnosti tj. vlasnika objekta, te da ću, ukoliko bude potrebno, obaviti zdravstvene preglede i/ili prestati s poslom u primjeru sljedećih zdravstvenih poteškoća:

Prilikom:

- povraćanja,
- proljeva,
- dugotrajnog kašljanja,
- povišene temperature,
- gnojnih promjena na koži (gnojne rane, čirevi, itd.),
- iscjedaka iz uha, nosa i očiju kao i:
- svaki put nakon što se preboli zarazna bolest, prije povratka na radno mjesto, u slučaju pojave proljeva i/ili povraćanja u obitelji.
- kod povratka na posao, po dužoj odsutnosti, ukoliko sam u tom periodu preboljela/o
- proljev ili sam povraćala/o ili je netko iz grupe ljudi, s kojima sam bila/o u doticaju
- prebolio proljev ili je povraćao.

Nemam člana porodice koji pokazuje znake zaraznog oboljenja

Potpis osobe:

Datum:

INDIVIDUALNA IZJAVA O ZNAKOVIMA BOLESTI

Ime i prezime:

Adresa:

Radno mjesto:

Opis znakova bolesti:

Znakovi bolesti:	DA	NE	Datum pojave simptoma

Ukoliko ste na neko od navednih pitanja odgovorili sa DA, molimo da dodatno obrazložite vaše tegobe.

Potpis osobe

Datum

Naručen na zdravstveni pregled DA NE

Potpis osobe

Datum

Napomena: Individualnu izjavu o znakovima bolesti obavezno arhivirati. Voditi računa o zaštiti ličnih podataka.